

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Кафедра готельно-ресторанної справи та туризму
Кафедра геодезії та картографії

“ЗАТВЕРДЖЕНО”
ННІ неперервної освіти і туризму

“27” травня 2025 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**
Туристичні ресурси України

Галузь знань І Транспорт та послуги

Спеціальність ІЗ Туризм та рекреація

Освітня програма Туризм

Факультет землевпорядкування

ННІ неперервної освіти та туризму

Розробники: завідувач кафедри геодезії та картографії, д.геогр.н., професор
Ковальчук І.П., ст. викл. кафедри готельно-ресторанної справи та туризму, д-р
філософії в галузі Природничі науки; ас. кафедри геодезії та картографії, канд.
геогр. н., Лук'янчук К.А.

Київ – 2025 р.

Опис навчальної дисципліни Курс «Туристичні ресурси України» спрямований на формування у студентів системного уявлення про просторові особливості розміщення туристичних ресурсів на території України, їхню роль у розвитку туристичної інфраструктури та реалізації потенціалу вітчизняного туристичного бізнесу. У межах курсу розглядаються методичні підходи до дослідження, класифікації та оцінювання природних, історико-культурних, соціально-економічних і рекреаційних ресурсів, що становлять основу регіональних туристичних ринків. Студенти набувають знань і практичних навичок з туристичного районування, аналізу регіонально-географічних умов, визначення стану й потенціалу туристичних ресурсів різних типів та територіального рівня. Особлива увага приділяється вивченню інфраструктури та інституцій, що забезпечують функціонування туристичної галузі в регіонах України. Курс забезпечує формування компетенцій, необхідних для професійної діяльності у сфері туризму та рекреації, зокрема в аналітиці, плануванні й оцінюванні туристичного потенціалу на національному і регіональному рівнях.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	Бакалавр	
Спеціальність	ІЗ Туризм та рекреація	
Освітня програма	Туризм	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Форма здобуття вищої освіти	
	Денна	заочна
Курс (рік підготовки)	1	2
Семестр	1	4
Лекційні заняття	30 год.	6 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	8 год.
Лабораторні заняття	год.	год.
Самостійна робота	90 год.	136год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета— сформувати у студентів систему знань і навичок з оцінювання регіональних географічних особливостей розміщення туристичних ресурсів на території України, визначення їх ролі та значення для розвитку туристичної інфраструктури та реалізації потенціалу туризму у туристичному бізнесі, здатність застосовувати методичні підходи до досліджень та оцінювання туристичних ресурсів України, визначення потенціалу розвитку туризму в різних районах і регіонах нашої держави.

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин													
	денна форма								заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
Модуль 1. <i>Теоретичні основи географії туризму: Туристичні ресурси України. Природно-географічні туристичні ресурси України.</i>														

Тема 1. Навчальна дисципліна «Туристичні ресурси України». Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки.	1	6	2	2			2	24	2	2			10
Тема 2. Класифікація і типізація туристичних ресурсів України. Туристичне районування України.	2-3	12	4	4			4						10
Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України.	4	10	2	2			6	70	2	2			18
Тема 4. Природно-кліматичні ресурси туристичного потенціалу України. Сім природних чудес України як складова туристичного потенціалу	5-6	12	4	2			6						16
Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України	7	12	2	4			6						16
Тема 6. Біотичні туристично-рекреаційні ресурси України	8	10	2	2			6						16
Разом за модулем 1	60		16	16			28	94	4	4			86
Модуль 2. <i>Природно-антропогенні та суспільно-історичні туристичні ресурси України</i>													
Тема 7. Природоохоронні території та об'єкти як ресурсна база туризму в Україні	9-10	16	4	4			8	14	2	2			10
Тема 8. Антропогенні туристично-рекреаційні ресурси України	11-12	16	4	4			8						30
Тема 9. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристський ресурс	13	12	2	2			8						10
Тема 10. Регіональний огляд туристичних ресурсів України	14-15	16	4	4			8						30
Разом за модулем ...	60		14	14			32	84	2	2			80
Усього годин	120		30	30			60	178	6	6			166

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Навчальна дисципліна «Туристичні ресурси України». Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки.	2

2	Тема 2. Класифікація і типізація туристичних ресурсів України. Туристичне районування України.	4
3	Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України.	2
4	Тема 4. Природно-кліматичні ресурси туристичного потенціалу України. Сім природних чудес України як складова туристичного потенціалу	4
5	Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України	2
6	Тема 6. Біотичні туристично-рекреаційні ресурси України	2
7	Тема 7. Природоохоронні території та об'єкти як ресурсна база туризму в Україні	4
8	Тема 8. Антропогенні туристично-рекреаційні ресурси України	4
9	Тема 9. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристський ресурс	2
10	Тема 10. Регіональний огляд туристичних ресурсів України	4

4. Теми лабораторних (практичних, семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристські ресурси України як навчальна дисципліна та складова туризму. Методи і підходи до оцінювання туристських ресурсів	2
2	Характеристика туристських ресурсів України та їх класифікація	4
3	Туристське районування України	4
4	Оцінка потенціалу рельєфу як туристичного ресурсу	4
5	Печери України як туристичний ресурс	4
6	Водні туристичні ресурси України	4
7	Археологічні, архітектурно-історичні, етнокультурні пам'ятки як рекреаційно-туристичний ресурс. Соціально-подієві ресурси, заклади дозвілля та інформаційні ресурси туризму в Україні.	8
	Всього годин	30

для заочної форми навчання:

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Туристське районування України.	2
2	Планування маршрутів “поїздок вихідного дня” територією рекреаційно-туристичних районів України.	2
3	Регіональна характеристика туристських ресурсів України та їх класифікація	2
	Всього годин	6

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Характеристика потенціалу туристичних ресурсів курортної місцевості (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	30
2	Характеристика різних видів туристичних об'єктів, розташованих на території України, та різних галузей туризму (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	30
	Всього годин	60

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:
(вибрати необхідне чи доповнити)

- усне або письмове опитування;
- тестування;
- захист лабораторних робіт.

7. Методи навчання (вибрати необхідне чи доповнити):

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- інші види.

8. Оцінювання результатів навчання.

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Модуль 1. Теоретичні основи географії туризму: Туристичні ресурси України. Природно-географічні туристичні ресурси України.		
Тема 1. Навчальна дисципліна «Туристичні ресурси України». Об'єкт, предмет і завдання дисципліни, її структура, зв'язки з іншими дисциплінами.		
Лабораторна 1. Туристські ресурси України як навчальна дисципліна та складова туризму. Методи і підходи до оцінювання туристських ресурсів	ПРН 02, 04, 14. Знати мету і завдання дисципліни. Вміти оцінювати місце дисципліни ТРУ в системі туризмознавства. Розуміти мету і завдання досліджень туристичних ресурсів України.	15
Самостійна робота 1. Характеристика потенціалу туристичних ресурсів курортної місцевості (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	ПРН 02, 04, 05, 14 Знати типи курортів, основні курортні зони України та їх характеристики, показники, що використовуються для оцінки туристичного потенціалу курортної місцевості. Вміти збирати, систематизувати та аналізувати інформацію про курортну місцевість, складати характеристику туристичного потенціалу з урахуванням сильних і слабких сторін, інфраструктури та перспектив розвитку. Розуміти значення комплексного підходу до оцінки туристичних ресурсів курортної території; взаємозв'язок між природними умовами, ресурсами та туристичною інфраструктурою.	10
Тема 2. Класифікація і типізація туристичних ресурсів України. Туристичне районування України.		

Лабораторна робота 2. Характеристика туристських ресурсів України та їх класифікація	ПРН 02, 04, 05. Знати теоретичні засади досліджень туристичних ресурсів України, основні їх класифікації і типізацію. Вміти розрізняти види і форми туризму у КС. Розуміти сутність туристичного районування України.	15
Лабораторна робота 3. Туристське районування України		15
Тема 3. Природно-географічні туристичні ресурси. Рельєф як рекреаційно-туристичний ресурс України.		
Лабораторна робота 4. Оцінка потенціалу рельєфу як туристичного ресурсу	ПРН 02, 04, 05, 14. Знати основні види природних туристичних ресурсів України. Вміти аналізувати й оцінювати рельєф як туристичний ресурс України. Розрізняти форми рельєфу за їх розмірами, походженням, формою, можливостями їх використання в туризмі.	105
Модульна контрольна робота 1.		30
Всього за модулем 1		100
Модуль 2. Природно-антропогенні та суспільно-історичні туристичні ресурси України		
Тема 4. Печери України як туристичний ресурс		
Лабораторна робота 5. Печери України як туристичний ресурс	ПРН 02, 05, 17, 23. Знати основні печери України, типи печер за походженням; вимоги до організації спелеотуризму. Вміти оцінювати печери з точки зору туристичної привабливості, доступності та безпеки. Розуміти значення печер як природного туристичного ресурсу, потенціал і виклики розвитку спелеотуризму в Україні.	20
Самостійна робота 2. Характеристика різних видів туристичних об'єктів, розташованих на території України, та різних галузей туризму (індивідуальні завдання, перелік яких наведений в Elearn)	ПРН 02, 03, 05, 14. Знати класифікацію туристичних об'єктів, особливості різних видів і форм туризму. Вміти аналізувати туристичний потенціал об'єктів та територій. Розуміти роль різних видів туризму у розвитку регіонів; значення диференціації туристичних продуктів для привабливості України на внутрішньому й міжнародному ринку.	10
Тема 5. Водні та гідромінеральні туристичні ресурси України		
Лабораторна робота 6. Водні туристичні ресурси України	ПРН 02, 04, 05, 14. Знати спектр видів водних туристичних ресурсів. Вміти аналізувати властивості водних і гідромінеральних ресурсів та оцінювати їх придатність для використання в туризмі. Здійснювати районування території України за потенціалом її водних і гідромінеральних ресурсів туризму.	20
Тема 6. Етнокультурні та подієві ресурси туризму і заклади дозвілля як туристичний ресурс		
Лабораторна робота 7. Археологічні, архітектурно-історичні, етнокультурні пам'ятки як рекреаційно-туристичний ресурс. Соціально-подієві ресурси,	ПРН 02, 05, 14. Знати основні види етнокультурних та подієвих туристичних ресурсів України Розуміти функції закладів дозвілля як	20

заклади дозвілля та інформаційні ресурси туризму в Україні.	туристичного ресурсу. Вміти оцінювати потенціал етнокультурних та подієвих туристичних ресурсів України.	
Модульна контрольна робота 2.		30
Всього за модулем 2		100
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен/залік	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	
Курсовий проект/робота (за наявності)		100

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Курсові роботи, реферати повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення:

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Туристичні ресурси України» на навчальному порталі НУБіП України eLearn - <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1404> ;
 - конспекти лекцій та їх презентації (в електронному вигляді <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=1404>);
 - підручники, навчальні посібники, практикуми:
1. Ковальчук І.П., Ковальчук І.В. Практичні роботи з дисципліни «Туристичні ресурси України» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня освіти галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм». Київ: НУБіП, 2023. 72 с.
 2. Методичні рекомендації для вивчення курсу «Туристичні ресурси України» для студентів IV курсу денної форми навчання за напрямом підготовки 6.140103 «Туризм» / Укл. Н.В. Чир. Ужгород : УжНУ, 2015. 32 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Алешугіна Н.О., Барановська О.В., Барановський М.О., Зеленська О.О., Смаль І.В., Філоненко І.М. Рекреаційно-туристичні ресурси України з основами туристичного ресурсознавства. Навчальний посібник. Чернігів: Видавництво ЧНТУ. 2015. 492 с.
2. Бейдик О. О. Рекреаційні ресурси України: Навчальний посібник. К.: Альтерпрес, 2009. 400 с
3. Герчанівська П. Е. Дерев'яні церкви України. К.: Наукова думка, 1996. 136 с.
4. Данилюк А.Г. Шляхами України: Етнографічний нарис. Львів: Світ, 2003. 250 с.
5. Дерлеменко Є. Парки України: Фотоальбом. Київ: мистецтво, 2006. 96 с.
6. Енциклопедія архітектурної спадщини України: Тематичний словник. К.: Українська Академія архітектури, 1985. 366 с.
7. Енциклопедія етнокультурознавства. Ч.2. Українська національна культура у просторі і часі / Ю.Римаренко, В.Кремень, В.Чернець, Л.Шкляр. Київ, 2002
8. Енциклопедія Українознавства. Перевидання в Україні // За ред. В. Кубійовича. Львів: НТШ. 1996. Т.1-6. 2399 с.
9. Заповідники і національні природні парки України / Мінекобезпеки України. К.: Вища школа, 1999. 232 с.
10. Івченко А.С., О.А. Україна. Фортеці, замки, палаці: Путівник К.: ГНПП "Картографія", 2010
11. Історико-культурна спадщина України: проблеми дослідження та збереження / Відп. Ред. В. О. Горбик. К.: ІТ ФПУ, 1998. 399 с.
12. Колотуха О.В. Словник-довідник зі спортивного туризму та активної рекреації: географія, систематизація, практика. Кропивницький: Видавництво Льотної академії НАУ, 2017. 392 с.
13. Курорти України. Минуле та сучасне. Санаторно-курортні заклади ЗАТ "Укрпрофоздоровниця". К.: ТАМЕД, 2002. 287 с.
14. Курортні ресурси України / За ред. М.В.Лободи. К.: ТАМЕД, 1999. 344 с.
15. Лесик О.В. Замки і монастирі України. Львів: Світ, 1993
16. Любіцева О. О., Панкова Є. В., Стафійчук В. І. Туристичні ресурси України. Навчальний посібник. - К.: Альтерпрес, 2007. - 369 с.
17. Макарчук С. А. Історико-етнографічні райони України: Навч. посібник. Львів: Вид-во ЛНУ ім. Івана Франка, 2012. 352 с.
18. Мацола В.І. Рекреаційно-туристичний комплекс України. Львів, 1997. 259 с.
19. Мацюк О.Я. Замки і фортеці Західної України. Історичні мандрівки. 2-е вид., випр. і доп. Львів: Центр Європи, 2005. 192 с.
20. Огняник М. С. Мінеральні води України: Підручник. К.: Видавн.-полігр. центр "Київ. ун-т", 2000. 216 с.
21. Олійник Я., Стецюк В. Природні та етнокультурні феномени України. К.: Стафед-2, 2003. 114 с.

22. Пам'ятки архітектури та містобудування України. Довідник Державного реєстру національного культурного надбання. Київ: Техніка, 2000.
23. Покоłodна М. М. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покоłodна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2019. 222 с.
24. П'ятсот чарівних куточків України, які варто відвідати / Упор. Лагунова Т.І., Калуба Ю.В. Харків: Книжковий клуб "Клуб сімейного дозвілля", 2007. 416 с.
25. Туристські ресурси України: конспект лекцій. Для здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 242 «Туризм» за усіма формами навчання / Укладач О. В. Поступна. Х.: НУЦЗУ, 2020. 209 с.
26. Ярмоменко С.І. Туристичні ресурси України. Навчальний посібник. К.: Олді +, 2021. 472 с.
27. Офіційний сайт Державного агентства розвитку туризму України.
<https://www.tourism.gov.ua/>